

İNSAN

04 Nisan 2025

Talip SAÇMAÖZÜ
Çankaya Müftülüğü Şube Müdürü

www.ensonvaaz.com.tr

www.ensonvaaz.com.tr

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
يَا أَيُّهَا الْإِنْسَانُ مَا غَرَّكَ بِرَبِّكَ الْكَرِيمِ
الَّذِي خَلَقَكَ فَسَوِّيكَ فَعَدَلَكَ فِي أَيِّ صُورَةٍ مَا شَاءَ رَكَّبَكَ

*Ey insan! Yüce rabbin hakkında seni yanıltıp
aldatan ne oldu? O rabbin ki seni yarattı, seni
insan olarak şekillendirdi ve seni dengeledi.
Terkibini de dilediği gibi yaptı. (İntifâr 5-7)*

Hamd ve Şükür; tüm kâinatı kusursuz bir şekilde sevk ve idare eden, zerreden küreye içerisindeki tüm mahlûkatın hal ve ahvalini bilen, gören, işiten ve rızıklandıran, üstün varlık olarak bizleri halk eden Rabbimizdir.

Salat ve Selam; Medine-i Münevvere'den tüm kainatı aydınlatan, müjdecimiz, rehberimiz, önderimiz Hz. Peygamber (sav) Hz. Muhammed Mustafa'nın üzerine olsun.

Muhterem Müslümanlar!

Yüce Rabbimizin yarattığı evreni ve canlıları ibret nazarıyla baktığımızda, kusursuz işleyen bir nizamın olduğunu müşahade ederiz. Ve insan bu kusursuz nizamın en üstün ve keremli varlığıdır.

وَلَقَدْ كَرَّمْنَا بَنِي آدَمَ وَحَمَلْنَاهُمْ فِي الْبَرِّ وَالْبَحْرِ وَرَزَقْنَاهُمْ مِنَ
الطَّيِّبَاتِ وَفَضَّلْنَاهُمْ عَلَى كَثِيرٍ مِمَّنْ خَلَقْنَا تَفْضِيلًا

Andolsun, biz insanoğlunu şerefli kıldık. Onları karada ve denizde taşıdık. Kendilerini en güzel ve temiz şeylerden rızıklandırdık ve onları yarattıklarımızın birçoğundan üstün kıldık. (İsra-70)

Kur'an-ı Hakim üstün varlık olarak yarattığı insan hakkında bazı zayıf yönleri hakkında tespitlerde bulunmaktadır. Şöyle ki;

إِنَّ الْإِنْسَانَ لَفِي خُسْرٍ ﴿٢﴾

İnsan gerçekten ziyandadır. (Asr-2)

إِنَّا عَرَضْنَا الْأَمَانَةَ عَلَى السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَالْجِبَالِ فَأَبَيْنَ أَنْ
يَحْمِلْنَهَا وَأَشْفَقْنَ مِنْهَا وَحَمَلَهَا الْإِنْسَانُ إِنَّهُ كَانَ ظَلُومًا جَهُولًا

*Şüphesiz biz emaneti göklere, yere ve dağlara teklif ettik
de onlar onu yüklenmek istemediler, ondan çekindiler.
Onu insan yükledi. Çünkü o çok zalimdir, çok cahildir.
(Ahzab-72)*

خُلِقَ الْإِنْسَانُ مِنْ عَجَلٍ سَأَرِيكُمْ آيَاتِي فَلَا تَسْتَعْجِلُونِ

*İnsan çok aceleci (tez canlı) yaratılmıştır. Size yakında
âyetlerimi göstereceğim. Şimdi acele etmeyin. (Enbiya-
37)*

وَيَدْعُ الْإِنْسَانُ بِالشَّرِّ دُعَاءَهُ بِالْخَيْرِ وَكَانَ الْإِنْسَانُ عَجُولًا

*İnsan iyiliğin gelmesine dua ettiği gibi, kötülüğün
gelmesine de dua eder. Esasen insanoğlu acelecidir.
(İsra-11)*

إِنَّ الْإِنْسَانَ لِرَبِّهِ لَكَنُودٌ ﴿٦﴾

وَإِنَّهُ عَلَىٰ ذَٰلِكَ لَشَهِيدٌ ﴿٧﴾

İnsan, rabbine karşı pek nankördür. Şüphesiz buna kendisi de şahittir; (Adiyat 6-7)

İnsanoğlu hakkındaki birçok ayetlerde benzeri ifadelerle zayıf yönlerine dikkat çekilmektedir.

Aziz Müslümanlar !

Yüce Rabbimiz yaratılış gerçeğini unutup dünyanın haz ve hızzına kapılan, son sürat sonu niran olan bir akıbete ilerleyen insana gayet refik, içten ve merhamet barındıran bir hitapla sesleniyor.

يَا أَيُّهَا الْإِنْسَانُ مَا عَزَّكَ بِرَبِّكَ الْكَرِيمِ
الَّذِي خَلَقَكَ فَسَوِّيكَ فَعَدَّلَكَ فِي أَيِّ صُورَةٍ مَا شَاءَ رَكَّبَكَ

Ey insan! Yüce rabbin hakkında seni yanıltıp aldatan ne oldu? O rabbin ki seni yarattı, seni insan olarak şekillendirdi ve seni dengeledi. Terkibini de dilediği gibi yaptı. (İntifâr 5-7)

Rabbine karşı bu isyan cesaretini nereden alıyorsun? Bu konuda sana cüret veren ne? Üstelik senin Rabbin kerîmdir. Sana karşı son derece merhamet ve keremi işleyendir. Nasıl oluyor da böyle kerîm bir Rabbe karşı nankör davranabiliyorsun? Nasıl oluyor da böyle kerîm bir Rabbin hakkını verme konusunda, hukukunu eda

konusunda kusur edebiliyorsun? Nasıl oluyor da ihsana karşı isyanla mukabele edebiliyorsun? Nasıl oluyor da ikrama karşı tuğyanla karşılık verebiliyorsun? Nasıl oluyor da O'na lâıyk olmayan bir mukabelede bulunabiliyorsun. Halbuki nîmete karşı şükür gerekirdi. Sana karşı bu kadar kerem sahibi olan, sana nîmetlerini yağdıran bir Rabbe karşı bu nankörlük yapılır mıydı?

Seni kerîm olan Rabbine karşı ne mağrur etti? Kim aldattı? Halbuki senin Rabbin kerîmdi, lütuf sahibiydi, yapmamalıydın ona karşı bunu.

Dikkat ederseniz burada mağrur olan insana karşı Rabbimizin Celâl sıfatlarından birisi zikredilmemiş de, kerîm sıfatıyla hitap olunmuştur. **(Besair'ul Kur'an)**

Aldatıcılar sizi Allah'la aldattılar. Nasıl? Allah Kerîm dediler. Allah bağışlar dediler. Allah bekler dediler. Allah kusura bakmaz dediler. Allah kızmaz dediler. Allah Ğafûr ve Rahîmdir dediler. Allah cenneti olandır dediler. Allah'ın kitabı böyle okunur dediler. Anlamadan da okusan olur dediler. Allah bundan da razı olur dediler. Allah bu kadarına da karışmaz dediler. Allah hayata karışmaz dediler. Canım Allah buna da karışacak değil ya dediler. İşi gücü yok da Allah bununla mı ilgilenecek? dediler. Öyle bir Allah tanıttılar ki, Kur'an'ın hiçbir yerinde tanıtılmayan bir Allah. Kılık-kıyafete karışmayan bir Allah. Meslek seçimine karışmayan, kazanmamıza harcamamıza karışmayan bir Allah. İnsanlar aldanıyorlar bu konuda. Aldanmalarının sebebi de anlıyoruz ki birincisi şeytanlardır. Şeytanlar, gerek cinlerden olan, ba-baları

İblis olan şeytanlar, gerekse yeryüzünde şeytan misyonu üstlenmiş, babaları Adem olan iki ayaklı insan şeytanlar, insanları Allah konusunda aldatıyorlar. İnsanlara Kur'an'dan farklı bir Allah tanıtarak insanları aldatıyorlar.

Allah seni en güzel bir biçimde yarattı. İstedığı, seçtiği bir güzellik içinde yarattı. Hz. Adem'den bu yana ceddinden herhangi birisinin sûretinde yarattı seni. Şimdi söyle bakalım: Bunu beceren Allah, seni yoktan var eden Allah hesap sormayı beceremez mi? Yaratan ceza vermekten aciz olur mu? Yaratan yarattığını hesaba çekemez mi? Veya yaratıcıya karşı bu senin yaptığın yapılır mı? Yaratıcıya nankörlük yapılır mı? Yaratıcı olan Allah dururken başkalarına kulluk yapılır mı? Başkalarına minnet duyulur mu? (**Besair'ul Kur'an**)

Bizi rabbimizin yolundan aldatanlar neydi?

- 1-“Cehennemi hesaba katmayan dindar” aldandı !
- 2- “Cennetteki yerini hazır bilen herkes” aldandı !
- 3- “Ölüm yokmuş gibi yaşayan dünyaperest” aldandı !
- 4- “Ameline güvenen âbid” aldandı !
- 5- “Salih amel işliyorum sanan riyâkar” aldandı !
- 6-“Âleme telkin verip kendini unutan vaiz” aldandı !
- 7- “Rabbini bırakıp hevâsına kulluk eden” aldandı !
- 8- Rahmete güvenip kendini emniyete salan fâsık” aldandı !
- 9- “Yolunun eğriliğinden şüphe etmeyen kendini bilmez” aldandı !
- 10- “Kendini hizmette bilip, kılını dahi kıpırdatmayanlar” aldandı !

- 11- Nasıl desem bilmem ki ömrünü namazsız geçiren insan aldıandı!
- 12- "Ben bundan sonra kurtulmam." diyen me'yus aldıandı !
- 13- "Allah cc dilemeseydi günahkar mı olurdu !" diyen kadercı aldıandı !
- 14- "Keşke her Günahım bunun gibi olsa." diyen müznib aldıandı!
- 15- "Bakma! Benim kalbim temiz." diyen amelsiz aldıandı !
- 16- "Bir lokma bir hırka devirleri geçti artık; bu zamanda her şey para!" diyen zengin aldıandı !
- 17- "Bu zamanda da bu olur mu canım !" diyen câhil aldıandı !
- 18- "Göreceksin biz nice hacı-hocadan önce gireceğiz cennete" diyen nâdan aldıandı !
- 19- "Hem ondan hem bundan lazım; öyle tek taraflı, asosyal olmaz." diyen bîhaber aldıandı !
- 20- O kadar incesine aklım ermez." diyen akıllı (!) aldıandı !
- 21- "Bu da bir şey mi canım, millet neler işliyor." diyen günahkar aldıandı !
- 22- "Benim anam da babam da Hacı." diyen evlat aldıandı !
- 23- "Ben gıybet etmiyorum ki, olanı söylüyorum." diyen aldıandı !
- 24- "İşlediysen biz işledik; azâbını çeker, diyetini öderiz." diyen bedbaht aldıandı ! (ALINTI)

“Ya Rabbi! Senden uzak düştükçe yabancılaştık kendimize. Bilemedik ne kendi değerimizi, ne birbirimizin kıymetini. Beceremedik Hazreti insan olmayı. İnsanlıktan

sınıfta kalıyor insanlık. Hür yarattığın kulunu köleleştirdik. Kölelik, insan onuruna indirilmiş en büyük darbeydi. Hürüz zannettik kendimizi, nefsanî duyguların esiri olmuş iken. Kendimizi kendimiz köleleştirdik. Rotasını yitirmiş, pusulası bozulmuş insanoğlu savrulmakta benliğin uçurumlarına. Kendi ellerimizle atıyoruz kendimizi tehlikelere. Biz yazık ettik bize...

Yazık değil mi kadını metalaştıran zihniyete?

Yazık değil mi rahimlerde yaşamına son verdiğimiz bebeklerimize?

Yazık değil mi İsmail misali Allah'a kurban etmek yerine içkiye, uyuşturucuya kurban verdiğimiz gençlerimize?

Yazık değil mi ötekileştirilen, istismar edilen, ayrımcılığa maruz bırakılan, terörün, işkencenin mağduru olan herkese?

Yazık değil mi sömürülen emeğe, zedelenen onura, gaspedilen haklara?

Yazık değil mi açmadan solan tomurcuklara?

Yazık değil mi baharı görmeden kuruyan dallara?

Yazık değil mi kalem tutması gerekirken silahla tanışan ellere?

Yazık değil mi muhabbetle çarpması gerekirken kin ve nefretin bürüdüğü kalplere?

Yazık değil mi korkuyla titreyen yüreklere, zulümle ağlayanlara, inleyenlere?" (Prof.Dr. Ülfet GÖRGÜLÜ)

Rabbimize karşı aldanmaktan korunmanın en garanti yolu söylem ve eylem birlikteliğinden geçmektedir.

Şakîk-1 Belhî [rahmetullahi aleyh] diyor ki: "İnsanlar şu dört şeyde bana kavî (sözlü) olarak uydular, ancak dört şeyde de fiilî olarak muhalefet ettiler. Şöyle ki:

1. Biz Allah'ın kuluyuz, kölesiyiz, diyorlar ancak hiç de köleler gibi davranmıyorlar.
2. Allah Teâlâ rızıklarımıza kefildir, diyorlar fakat dünyalık işlerle uğraşmadan kalpleri mutmain olmuyor.
3. Ahiret dünyadan hayırlıdır, diyorlar fakat dünya malı toplamaya devam ediyorlar.
4. Gün gelecek bizler de öleceğiz diyorlar ancak hiç ölmeyecekmiş gibi yaşıyorlar."

Bizi haramlardan uzak eyle, başkalarına el açtırma, senin emirlerine karşı gelmekten muhafaza eyle, bizlere doğru yolu göster, dünya ve ahirette güzel sona ulaştır bizleri ya Rabbi!

Dinin konusunda bizleri şüpheye ve ayrılığa düşürme, riyadan ve başkaları duysun diye dindarlık etmekten kuru! Ey kalpleri evirip çeviren Allah'ım! Bizi doğru yola ilettikten sonra kalplerimizi eğiltme, bize katından rahmet bağışla, şüphesiz çok bağışlayan sensin, sen!"

YA RABBİ! “Cümlemizi darlıktan, bereketsizlikten, aldanmaktan ve aldatmaktan, hak yemekten, kul hakkına tecavüz etmekten muhafaza eyle! Bizleri açlık, yokluk, kıtlık, kuraklık, arazi ve semâvî musibetlerden koru!

Kanaat etmeyi, gönlü zengin, gözü tok olabilmeyi, hayırda yarışmayı, veren el olmayı nasip eyle! Rızığımız gökte ise yere indir, yer altındaysa yeryüzüne çıkar, uzakta ise yakınlaştır, zorsa kolaylaştır. Rızığımızı temiz ve helâl eyle Allah’ım!”

رَبَّنَا اغْفِرْ لَنَا ذُنُوبَنَا وَإِسْرَافَنَا فِي أَمْرِنَا وَثَبِّتْ أَقْدَامَنَا وَانصُرْ
نَا عَلَى الْقَوْمِ الْكَافِرِينَ

“Rabbimiz! Bizim günahlarımızı ve işimizdeki taşkınlıklarımızı bağışla ve (yolunda) ayaklarımızı sağlam tut. Kâfir topluma karşı bize yardım et”

يَا مُقَلِّبَ الْقُلُوبِ ثَبِّتْ قَلْبِي عَلَى دِينِكَ

Ey kalpleri evirip çeviren Allâh’ım! Benim kalbimi Sen’in dînin üzere sâbit kıl!” [Tirmizî, Kader, 7]

وَآخِرُ دَعْوَاهُمْ أَنِ الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ

*** ÖNEMLİ NOT***

**VAAZIN HER HAKKI YAZARINA
MAHFUZTUR.**

**DUA VE SAYFALARIMIZI TAKİP
ETMENİZ BİZE EN BÜYÜK
DESTEĞİNİZDİR.**

<https://whatsapp.com/channel/0029VaHNVrW0G0XoDJ31FT2j>

<https://t.me/ensonvaaz>

Ensonvaaz

